

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365
4100 AJ Culemborg
tel: 0345-512710
fax: 0345-519849
www.buwa.nl

Gemeente Nieuwegein
De heer R. Vink
postbus 1
3430 AA Nieuwegein

datum: 16 november 2010
ons kenmerk: 10-633/10.08634/JosZu
uw kenmerk: werk/bestelorder 29849
auteur: J.A.M. van Zundert
projectleider: G.F.J. Smit
status: concept

Notitie *quick scan* Lotusplantsoen Nieuwegein

Inleiding

De Gemeente Nieuwegein is voornemens een gedeelte van de openbare ruimte in de wijk Hoogzandveld opnieuw in te richten. De aanpassingen zijn ter verbetering van de infrastructuur en de waterhuishouding. Het project staat bekend onder de naam Lotusplantsoen. Bij de uitvoering van dit project zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

Het plangebied

Lotusplantsoen is een park. Het bestaat uit een gazon, een watergang met daaraan grenzend een strook struweel en bomen. De watergang is beschoeid en heeft vrijwel geen watervegetatie. De watergang wordt deels beschaduwd door bomen en er ligt in dit seizoen veel blad in. De bomen zijn verschillend van soort en formaat. Er groeit plataan, gewone es, (treur)wilg, populier, zwarte els, esdoorn en iep (*spec*). In de ondergroei onder andere kornoelje, hazelaar, meidoorn en klimop. Een deel van de bomen is hoog en dik en een klein aantal daarvan heeft gaten/holten.

De ingreep

Er worden fietspaden en een fiets/voetgangersbrug aangelegd en bestaande singels (watergangen) worden verbreed. Hiervoor wordt aan de oostzijde van de huidige watergang het struweel en de bomen verwijderd (zie bijlage). Aan de westzijde wordt een natuurvriendelijke oever aangelegd.

Methodiek

Het plangebied Lotusplantsoen is op 15 en 23 november 2010 bezocht¹. Tijdens het eerste terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor

afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een schepnet om een indicatie te krijgen van het voorkomen van vissen en amfibieën.

Bij het tweede bezoek is een aantal bomen onderzocht op het voorkomen van holtes waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. De holtes zijn geïnspecteerd met een inspectiespiegel en een endoscoop. Met name is gelet op de bruikbaarheid (diepte) en sporen van vleermuizen. Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd, waaronder de NDFF (telmee.nl, waarneming.nl). Daarnaast is gebruik gemaakt van eerder door Bureau Waardenburg uitgevoerd onderzoek in Nieuwegein (zie literatuurlijst).

Resultaten

Planten

In de regio komen de volgende beschermde soorten planten voor: dotterbloem, rietorchis, brede wespenorchis, waterdrieblad, gewone vogelmelk en zwanenbloem (Van der Meijden, 1998; Van den Bijtel, 2005, 2007). In het plangebied zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen. Geschikte groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten planten.

Ongewervelden

In de regio komt één beschermde ongewervelde soort voor, de groene glazenmaker (van den Bijtel, 2005). Er zijn geen waarnemingen bekend van de groene glazenmaker in het plangebied (Hille Ris Lambers & van der Winden 2003, waarneming.nl). Voor zijn voortplanting is de groene glazenmaker volledig afhankelijk van krabbescheer. De watergangen en het groen vormen geen geschikt leefgebied. Op grond hiervan is beoordeeld dat het Lotusplantsoen geen betekenis heeft voor beschermde soorten ongewervelden.

Vissen

De volgende beschermde soorten vissen zijn uit de regio bekend: kleine modderkruiper en bittervoorn (Kruijt & Hille Ris Lambers 2008). Bij bemonstering van de watergang in het Lotusplantsoen op 15-10-2010 is een bittervoorn waargenomen. De watergang is door de oeverbeschoeiing en de afwezigheid van watervegetatie niet geschikt als voortplantingsgebied. De watergang heeft daardoor een beperkte functie voor bittervoorn. Kleine modderkruiper is niet aangetroffen. De watergang heeft geen betekenis voor deze soort.

Amfibieën

De watergang en het gazon van het Lotusplantsoen vormen (potentieel) leefgebied voor algemene amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker. Het leefgebied is matig geschikt door de beschoeide oevers en de soortenarme gazon. Bij het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Op grond daarvan is geconcludeerd dat het plangebied geen belangrijke functie heeft voor amfibieën.

---

soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

Reptielen

Uit de regio is de ringslang bekend, met name in de omgeving Houten (www.ravon.nl). Mogelijk komt de ringslang incidenteel voor in het plangebied park Oudegein (Kruijt & Hille Ris Lambers 2008), er zijn echter geen vaste verblijfplaatsen van deze soort in de directe omgeving bekend. Ringslangen komen voornamelijk voor in veengebieden, vennen en moerassen. De slang is voor voortplanting afhankelijk van broedhopen. Het Lotusplantsoen heeft door de geïsoleerde ligging, het beperkt voedselaanbod (amfibieën) en de afwezigheid van broedhopen geen betekenis als leefgebied voor de ringslang.

Gezien de beschikbare literatuur en terreinkenmerken worden geen andere beschermde soorten reptielen in het plangebied verwacht.

Grondgebonden zoogdieren

Vanwege de aanwezige landschapselementen struweel, gazon en water kan geconcludeerd worden dat het Lotusplantsoen een functie heeft voor algemene grondgebonden zoogdiersoorten zoals de egel, mol en (spits)muizen. Er zijn tijdens het velbezoek geen sporen van algemene zoogdiersoorten waargenomen.

Vleermuizen

Uit de regio zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis bekend (Limpens *et al.* 1997).

Voor de gewone dwergvleermuis heeft het Lotusplantsoen uitsluitend betekenis als (potentieel) foerageergebied aangezien de soort vaste verblijf- en rustplaatsen in gebouwen/huizen heeft. De betekenis als foerageergebied is beperkt door de geringe omvang.

De ruige dwergvleermuis en watervleermuis hebben vaste verblijf- en rustplaatsen (ook) in bomen. Tijdens het veldbezoek op 15-11-2010 zijn enkele holtes aangetroffen in te kappen bomen. Bij de inspectie van deze bomen op 23-11-2010 bleek slechts één holte in potentie geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In deze holte werden geen vleermuizen op sporen van bewoning door vleermuizen aangetroffen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

Het Lotusplantsoen biedt leefgebied aan betrekkelijk algemene soorten broedvogels van parken en stedelijk gebied. Het biedt door de aanwezigheid van oude bomen met holten geschikt broedhabitat voor de groene specht (van den Bijtel, 2007). Groene specht is tijdens het veldbezoek niet waargenomen. De volgende algemene soorten zijn wel waargenomen: wilde eend, ekster en merel. Daarnaast maken gedomesticeerde ganzen en eenden gebruik van het plangebied.

Het Lotusplantsoen heeft geen speciale betekenis voor winter-/watervogels (www.sovon.nl).

Effecten

Planten

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten planten. De herinrichting heeft daarom geen nadelig effect op beschermde soorten planten.

Ongewervelden

De herinrichting van het Lotuspark heeft geen nadelig effect op beschermde soorten ongewervelden omdat het park geen betekenis heeft voor beschermde soorten ongewervelden.

---

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Vissen

De watergang heeft door de oeverbeschoeiing en de afwezigheid van watervegetatie slechts beperkte functie voor de bittervoorn. Door de herinrichting wordt de oppervlakte water groter en krijgt de watergang aan één zijde een natuurvriendelijke oever. Dit levert een verbetering van leefgebied voor vissen. Omdat de werkzaamheden aan één zijde van de watergang plaats vinden zullen aanwezige bittervoorns de plek met werkzaamheden ontwijken. Er zijn daarom geen nadelige gevolgen te verwachten door de ingreep.

Amfibieën

De watergang heeft door de oeverbeschoeiing en de afwezigheid van watervegetatie slechts beperkte functie voor amfibieën. Door de herinrichting wordt de oppervlakte water groter en krijgt de watergang aan één zijde een natuurvriendelijke oever. Dit levert een verbetering van leefgebied voor amfibieën. Omdat de werkzaamheden aan één zijde van de watergang plaats vinden zullen aanwezige amfibieën de plek met werkzaamheden vermijden. Er zijn daarom geen nadelige gevolgen te verwachten door de ingreep.

Reptielen

Omdat het Lotusplantsoen geen betekenis heeft voor ringslangen, heeft de ingreep geen nadelige effecten op ringslang.

Grondgebonden zoogdieren

Het Lotusplantsoen heeft functie voor algemene zoogdiersoorten zoals egel en (spits)muizen. Voor deze soorten geldt vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht.

Vleermuizen

Omdat het Lotusplantsoen ook in de nieuwe situatie een park blijft, is er geen nadelig effect op de functie als foerageergebied. De holtes in de oude bomen hebben geen functie als verblijfplaatsen voor vleermuizen. Door het plaatsen van een "exclusion flap" is vestiging van vleermuizen na afloop van de controle uit te sluiten. Effecten op vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

Vogels

De bomen en het struweel bieden leefgebied voor algemene soorten vogels van parken en stedelijk gebied. Mits mitigerende maatregelen genomen worden, zijn geen effecten op deze soorten te verwachten.

De bomen kunnen functie hebben voor spechten. De nestplaatsen van spechten zijn niet jaarrond beschermd³. Het Lotusplantsoen ligt nabij andere parken en buitengebied, waardoor voor spechten voldoende alternatieven beschikbaar blijven. Door het plaatsen van een "exclusion flap" is het gebruik van de bestaande holte door spechten na afloop van de controle uit te sluiten.

Mitigerende maatregelen

- Om negatieve effecten op algemene broedvogels zoveel mogelijk te voorkomen wordt geadviseerd buiten het broedseizoen te werken.
- Door het plaatsen van een "exclusion flap" voor de ingang van een holte in een boom, is vestiging van vleermuizen en spechten na afloop van de controle uit te sluiten.

---

³ Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Conclusie

Door uitvoering van aanbevolen mitigerende maatregelen worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Aanbevelingen

Bij het verwijderen van bomen en/of beplanting dient verstoring van broedvogels te worden voorkomen. Aanbevolen wordt de bomen en/of beplanting buiten het broedseizoen te verwijderen. Het broedseizoen loopt vanaf half maart tot en met augustus. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen uitgevoerd moeten worden, kunnen deze alleen worden uitgevoerd indien is vastgesteld dat er op dat moment in het park geen vogels broeden.

Literatuur

- Backes, C.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks (2004). Hoofdpijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers, Den Haag.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Kruijt, D.B. & I. Hille Ris Lambers, 2008. Beoordeling beschermde soorten park Oudegein en Zuilenstein, Nieuwegein. Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 08-077. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- LNV, 2005a. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.

Websites
Waarneming.nl
Ravon.nl
Telmee.nl

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met de projectleider G.F.J. Smit.

Akkoord voor uitgave: G.F.J. Smit.....
Teamleider

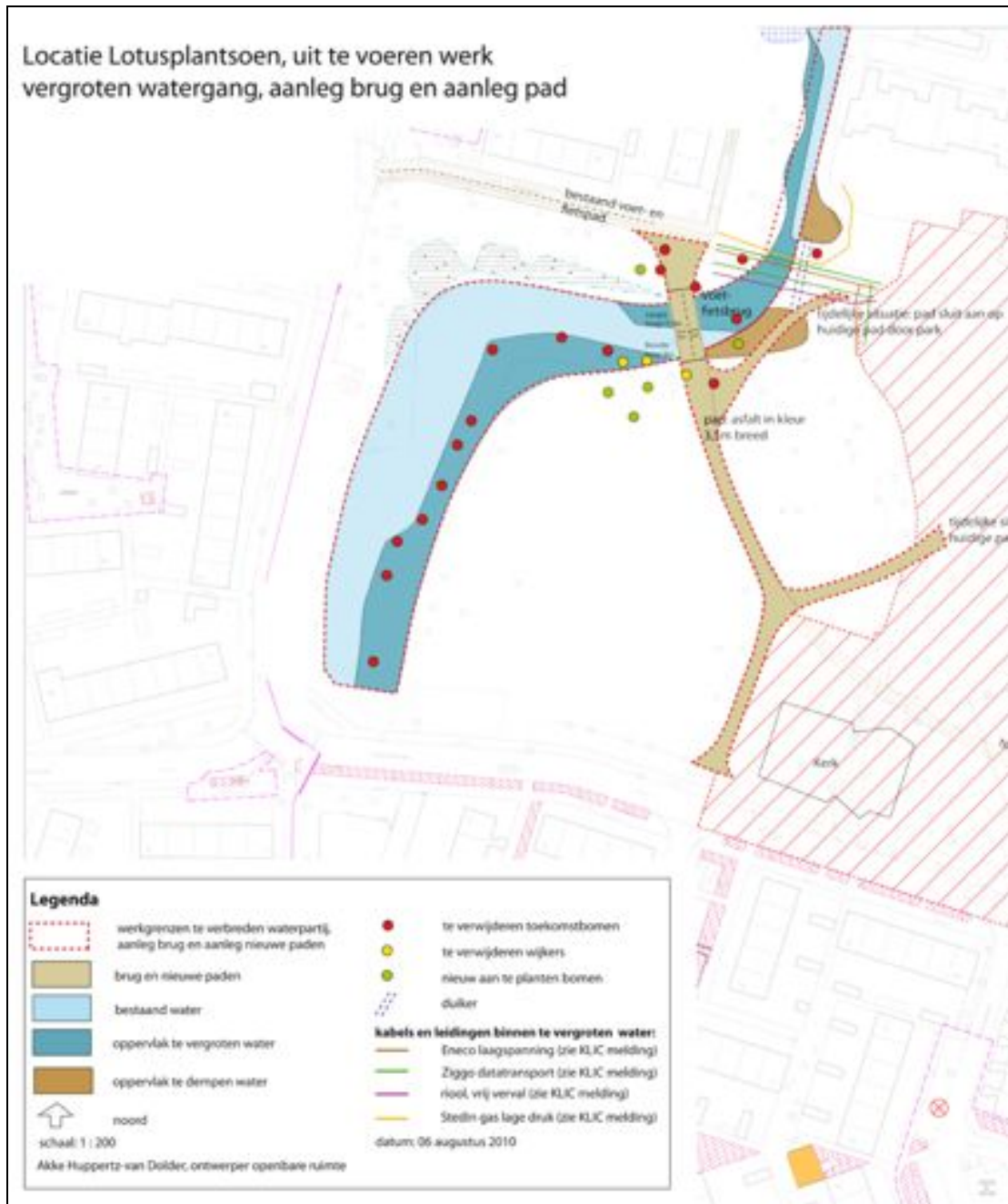
Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nieuwegein

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bijlage plantekening

Horizontaal gearceerde vlak met blauwe contour: natuurvriendelijke oever.